

gemeente **Overbetuwe**

Rekenkamer

Aan de gemeenteraad van de Gemeente Overbetuwe
p/a Postbus 11
6660 AA Elst

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum	Verzonden d.d.
Onderwerp:		Behandeld door	31 maart 2014	
Jaarverslag 2013		A. Corzilius	Telefoonnummer	Bijlage(n)
			0481-362 545	1

Geachte voorzitter en leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u ons jaarverslag 2013 aan. Wij hebben in ons jaarverslag 2013 onder meer aandacht besteed aan het thema communicatie en rol en positie van de rekenkamercommissie. Mocht u nog vragen hebben over het jaarverslag 2013 dan zijn wij graag bereid tot een nadere toelichting.

Met vriendelijke groeten,

P. Houtsma
Voorzitter rekenkamercommissie Overbetuwe

JAARVERSLAG 2013

REKENKAMERCOMMISSIE GEMEENTE OVERBETUWE

Rekenkamercommissie Overbetuwe, Maart 2014

Samenstelling Rekenkamercommissie
(per 31 december 2013)

Dhr. P. Houtsma (extern lid, voorzitter)
Mw. J.J. Slink (extern lid)
Dhr. E.A.M. Masselink (extern lid)
Dhr. M.J.M. van den Boogaart (raadslid)
Dhr H.A. Besemer (burgerlid)

Secretariaat Rekenkamercommissie

Secretaris

Mw. A.M.S. Corzilius

Adres

Dorpsstraat 67/Postbus 11
6660 AA Elst

Telefoonnummer

0481-362545

Email

a.corzilius@overbetuwe.nl

Website

www.raadoverbetuwe.nl

Inhoud

Voorwoord.....	4
1. Inleiding.....	5
2. Samenstelling rekenkamercommissie.....	5
3. Wat hebben we gedaan in 2013?	5
4. Wat hebben we bereikt?.....	7
5. Wat heeft het gekost?.....	8

VOORWOORD

Het jaar 2013 heeft voor de rekenkamercommissie Overbetuwe, naast haar reguliere onderzoekswerkzaamheden, ook in het teken gestaan van communicatie over de rol en positie van de commissie met het college en de ambtelijke organisatie. Onze in 2013 uitgevoerde dan wel gepresenteerde onderzoeken op de terreinen van het gemeentelijk handhavingsbeleid, grondbeleid en grondexploitaties (training raadsleden) en kostendekkendheid van de gemeentelijke afvalstoffen- en rioolheffing, hebben de nodige 'reuring' veroorzaakt. Indien deze 'reuring' voor alle partijen (raad, college, ambtelijke organisatie en rekenkamercommissie) leidt tot discussie over en beweging in de betrokken dossiers dan vinden wij dat positief. Leidt het tot stagnatie in de onderzoekswerkzaamheden dan is dat wat ons betreft een minder zinvol resultaat. Beide situaties hebben zich in 2013 voorgedaan en geven in ieder geval bij ons reden tot reflectie.

De rekenkamercommissie wil bijdragen aan de controlerende en kaderstellende rollen van de raad. Dat doet zij door de resultaten van onderzoeken aan de raad voor te leggen maar ook, zoals bij de trainingen over grondbeleid en grondexploitaties, door bij te dragen aan het verhogen van het kennisniveau van de raad.

De democratische controle door de raad van het college kent een aantal in de wet vastgelegde controle instrumenten waaronder de rekenkamerfunctie. Deze democratische controle door de raad van het uitgevoerde beleid, wordt de komende jaren complexer, niet in het minst door de uitbreiding van taken van de gemeente in het sociale domein. De daarbij beoogde samenwerkingsverbanden met andere gemeenten noodzaakt naar onze mening tot een nog scherper beeld van de gemeente als opdrachtgever van taken en de daarbij behorende democratische controle door de raad. Wij denken dat de rekenkamercommissie de raad daarbij kan ondersteunen.

Wij danken alle betrokkenen bij onze werkzaamheden in 2013 voor hun inbreng. In 2014 worden nieuwe raadsverkiezingen gehouden met ook voor de rekenkamercommissie naar verwachting een nieuwe vertegenwoordiging vanuit de raad. Ik dank de huidige raadsvertegenwoordigers in onze commissie voor hun inzet in de afgelopen raadsperiode.

Peter Houtsma,
Voorzitter

1. INLEIDING

Missie en doelstellingen

De missie van de rekenkamercommissie luidt als volgt:

De gemeentelijke rekenkamercommissie Overbetuwe wil bijdragen aan het toetsen en verbeteren van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en beheer.

Met haar producten wil de rekenkamercommissie de controlerende functie van de gemeenteraad van Overbetuwe versterken. Zij richt zich daarbij in de eerste plaats op het evalueren van het gevoerde beleid. De rekenkamercommissie wil zichtbaar maken hoe publiek geld wordt besteed, of dit volgens de afgesproken regels geschiedt en of de voorgenomen doelstellingen van de gemeente ook daadwerkelijk worden bereikt.

Concreet wil de rekenkamercommissie Overbetuwe bijdragen aan:

- de doeltreffendheid van beleid en een doelmatige besteding van publieke middelen;
- de kwaliteit van het lokale openbaar bestuur;
- een goed functionerende lokale democratie;
- een transparant gemeentelijk functioneren en publieke verantwoording daarover.

Wil de rekenkamercommissie kunnen oordelen over het effectief, efficiënt en rechtmatig functioneren van de gemeente, dan kan dit alleen op basis van objectief feitenonderzoek. Deze objectiviteit vereist een hoge mate van onafhankelijkheid. De onafhankelijkheid is goed verankerd in de formele positie en bevoegdheden van de rekenkamercommissie.

2. SAMENSTELLING REKENKAMERCOMMISSIE

In de gemeente Overbetuwe is gekozen voor een rekenkamerfunctie als bedoeld in artikel 81, lid oa van de Gemeentewet. Dit houdt in dat de raad met regels bepaalt hoe de rekenkamerfunctie wordt uitgeoefend. De raad heeft op 27 mei 2008 de Verordening op de Rekenkamercommissie gemeente Overbetuwe 2008 vastgesteld. Hierin is bepaald dat er een gemeentelijke rekenkamercommissie is die uit vijf leden bestaat, drie externe leden en twee interne (raads)leden.

De benoemingstermijn van de twee externe leden, mevr. J. J. Smink en de heer E.A.M. Masselink loopt tot februari 2017 en de benoemingstermijn van de heer P. Houtsma loopt tot januari 2015. De heer P. Houtsma heeft de raad om ontslag verzocht op 31 maart 2014. De termijn van de door de raad benoemde raadsleden de heren M.J.M. van den Boogaart en H.A. Besemer loopt af aan het einde van de bestuursperiode op 26 maart 2014.

3. WAT HEBBEN WE GEDAAN IN 2013?

Onderzoek Handhavingsbeleid Ruimtelijke Regelgeving

De rekenkamercommissie heeft een onderzoek uitgevoerd naar het Handhavingsbeleid voor de ruimtelijke regelgeving. De centrale onderzoeksvraag was als volgt geformuleerd:

"Wat is het beleid van de gemeente Overbetuwe ten aanzien van de handhaving van ruimtelijke ordening, hoe geeft de gemeente hier in de praktijk uitvoering aan en welke verbetermogelijkheden liggen er?"

De rekenkamercommissie constateerde dat in de onderzoeksperiode (2007-2011) geen gemeentelijk handhavingsbeleid voor ruimtelijke regelgeving was opgesteld en vastgesteld. Eerder vastgesteld gemeentelijk handhavingsbeleid uit 2004 en 2006 bleek nog van kracht te zijn. Dit handhavingsbeleid bevatte hoofdzakelijk prioriteiten voor de afhandeling van geconstateerde overtredingen, maar geen prioriteiten voor het toezicht zelf.

Hoewel de gemeenteraad in 2004 op basis van het "Handhavingsbeleid Ruimtelijke Regelgeving Gemeente Overbetuwe" had besloten tot een hoog ambitieniveau, ook voor actief gebiedstoezicht, was de inzet in de periode 2007-2011 beperkt tot reactief toezicht naar aanleiding van afgegeven vergunningen en handhavingsverzoeken als gevolg van personele capaciteitsbeperkingen. De rekenkamercommissie concludeerde dat er geen sprake was van programmatische handhaving van ruimtelijke regelgeving. In de praktijk fungeerden het uitvoeringsprogramma en werkprocesbeschrijvingen niet als leidraad voor de uitvoering. Er werd hoofdzakelijk gewerkt op basis van kennis en ervaring van de handhavingsmedewerkers, onderlinge werkafspraken en afspraken in overleggen met de wethouder.

Daarnaast was de registratie van bestede uren en toezicht- en handhavingsacties niet voldoende om daarmee zicht te krijgen op de efficiency van de inzet.

In het rapport heeft de rekenkamercommissie aanbevelingen opgenomen die betrekking hadden op beleid, organisatie en uitvoering.

Op 4 juni 2013 heeft de rekenkamercommissie het rapport Handhavingsbeleid Ruimtelijke regelgeving aangeboden aan de raad. Daarbij gaf zij de raad in overweging in eerste instantie in een Ronde Tafelgesprek de resultaten van het rekenkameronderzoek te bespreken en deze te betrekken bij het door de raad vast te stellen nieuwe handhavingsbeleid. Op 20 augustus 2013 heeft dat Ronde Tafelgesprek plaatsgevonden en is met de raad gediscussieerd over de uitkomsten van het onderzoek. In deze discussie kwam de wens van de raad naar voren om de uitkomsten van het onderzoek mede te betrekken bij de verdere besluitvorming in de raad over de beleidsnota Samenhangend Handhavingsbeleid 2014-2019.

Cursus grondbeleid en grondexploitaties

In een motie van mei 2012 werd voorgesteld om de rekenkamer te verzoeken een onderzoek te doen naar het project Elst Centraal. Deze motie was de aanleiding om op 15 januari 2013 met een vertegenwoordiging uit de raad te spreken over de verwachtingen ten aanzien van de rol van de rekenkamercommissie bij een onderzoek naar het bestemmingsplan Elst Centraal. Op 11 april 2013 hebben wij aan de raad onze mening daarover kenbaar gemaakt. Dit hield in dat wij als ondersteuner van de raad, voorstelden om de raad door middel van een cursus meer kennis en handvatten te bieden hoe om te gaan met voorstellen over grondbeleid en over grondexploitaties. De cursus had een tweeledig doel te weten het verder verhogen van de kennis van de raad op het gebied van grondbeleid en grondexploitaties in zijn algemeenheid en het verhogen van inzicht in het project Elst Centraal en de vraagstukken die rond dit project spelen. Het was expliciet niet onze intentie om een gericht, extra, onderzoek te doen naar de haalbaarheid van de grondexploitatie Elst Centraal. Dit 'onderzoeksaanbod' is in het Presidium besproken en instemmend ontvangen. Wij hebben vervolgens in samenwerking met een extern adviesbureau de cursus in twee dagdelen uitgewerkt. De cursus is op 31 oktober en 7 november aan raadsvertegenwoordigers gegeven. Tijdens de cursus was sprake van een enthousiaste deelname, na afloop gaven de deelnemers aan de cursus erg nuttig te hebben gevonden.

Onderzoek kostendekkendheid tarieven riool- en afvalstoffenheffing gemeente Overbetuwe

In het kader van ons reguliere onderzoek naar de jaarstukken lichten wij er elk jaar één of enkele onderwerpen of thema's uit die wij expliciet onderzoeken. Voor de jaarrekening 2012 hebben wij besloten extra aandacht te besteden aan de kostendekkendheid van gemeentelijke tarieven. Dit onderwerp was aangedragen door een aantal fracties vanuit de gemeenteraad.. Door vertraging bij de oplevering van de jaarstukken 2012 (de

discussie daarover is uitgebreid in de Auditcommissie besproken) was het niet mogelijk om binnen de door ons gehanteerde zorgvuldigheidsnormen, het onderzoek naar de jaarstukken 2012 uit te voeren. Wij hebben de raad daarover begin juni 2013 bericht. Vervolgens hebben wij ons separaat gericht op een verdiepend onderzoek naar de kostendekkendheid van de tarieven riool- en afvalstoffenheffing. Op 18 november 2013 hebben wij het concept-rapport van bevindingen voor een ambtelijke check op de volledigheid en juistheid van de daarin opgenomen feiten aangeboden. Deze check heeft (veel) meer tijd geleverd dan vooraf ingepland waardoor het uitbrengen van het eindrapport, inclusief een bestuurlijke reactie medio maart 2014 heeft plaatsgevonden.

Overige activiteiten

De rekenkamercommissie is lid van de landelijke verenging van rekenkamers en rekenkamercommissies. In 2013 zijn zowel de algemene ledenvergadering als het jaarcongres van de vereniging bezocht door de voorzitter en leden van de rekenkamercommissie. De rekenkamer is vertegenwoordigd in de gemeentelijke Auditcommissie, waarbij overleg met de accountant over de jaarlijkse Boardletter en het controlerapport van bevindingen, naast afstemming van onderzoeken agendapunten zijn.

4. WAT HEBBEN WE BEREIKT?

De rekenkamercommissie drukt de eigen doeltreffendheid c.q. haar doorwerking uit in de mate waarin:

- de gemeenteraad Overbetuwe de aanbevelingen van de Rekenkamer overneemt;
- het college van burgemeester en wethouders toezeggingen doet om aanbevelingen uit te voeren en concreet actie onderneemt om de toezeggingen en raadsbesluiten uit te voeren;
- de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid, beheer en de organisatie en de rechtmatigheid van handelen van de gemeente Overbetuwe verbeteringen te zien geven.
- er goede contacten bestaan met raad, college en ambtelijke organisatie als basis voor de onderzoekswerkzaamheden.

Samengevat zijn de volgende resultaten te melden:

- In het kader van het onderzoek naar het gemeentelijke handhavingsbeleid op het gebied van de ruimtelijke ordening is met de raad in het ronde tafelgesprek in augustus 2013 gediscussieerd over de doorwerking van de aanbevelingen uit het onderzoek op het nieuwe gemeentelijke handhavingsbeleid. Het is nu aan raad en college om de resultaten uit het onderzoek bij de uitvoering van het handhavingsbeleid te betrekken.
- Aan de cursus grondbeleid en grondexploitatie in oktober/november 2013 hebben ca. 20 raadsvertegenwoordigers deelgenomen. Via een internet enquête is de meerwaarde van deze cursus bij de deelnemers getoetst. Ongeveer 40% van de deelnemers heeft aan de enquête deelgenomen. Alle deelnemers vonden het initiatief voor de cursus passen binnen de rol en positie van de rekenkamercommissie. Voor een meerderheid van de deelnemers was de inhoud van meerwaarde als kadersteller en controleur van het college. De resultaten van de internet enquête zijn ook besproken met het externe adviesbureau. Inmiddels worden deze trainingen aan meerdere gemeenteraden gegeven en wordt dit cursusaanbod ook opgenomen in het opleidingsaanbod van de Bestuursacademie Nederland.
- In hoeverre de resultaten van het onderzoek naar de kostendekkendheid van de gemeentelijke riool- en afvalstoffenheffing een bijdrage zal leveren aan de discussie over dit thema zal in 2014 worden gevolgd.
- In 2013 zijn er op diverse niveaus gesprekken geweest over inhoud en proces van onze onderzoekswerkzaamheden. Hoewel wij deze gesprekken als constructief hebben ervaren moeten wij

ook constateren dat onze taken in 2013 in zekere mate in gedrang zijn gekomen. Daarover zal in 2014 met alle betrokkenen (verder) worden gesproken.

5. WAT HEEFT HET GEKOST?

Bedrijfsvoering

De Rekenkamercommissie beschikte in 2013 over een parttime ambtelijk secretaris vanuit de raadsgriffie ter ondersteuning van de voorzitter bij het voorbereiden van de rekenkamervergaderingen en de verslaglegging.

De feitelijke onderzoekswerkzaamheden werden in 2013 deels uitbesteed aan externe onderzoekers.

Financiële verantwoording 2013

In de begroting 2013 is voor de Rekenkamercommissie een (structureel voor deze bestuursperiode) budget opgenomen van € 45.000, -. Hierna is een overzicht van de begrote en werkelijke kosten opgenomen.

Overzicht uitgaven 2013

Omschrijving	Begrote kosten	Werkelijke kosten
Presentatiekosten/Vacatiegeld	€ 45.000	€ 7202,40
Onderzoekskosten intern		€ 2800
Onderzoekskosten extern		€ 16548
Divers		€ 525
Totaal		€ 27075,40

Het budget is onderschreden met bijna € 18.000. De rekenkamercommissie heeft geconstateerd behoefte te hebben aan inhoudelijke ondersteuning en begeleiding van externe onderzoekers. Het budget blijkt de ruimte te bieden om hiervoor iemand in te huren voor gemiddeld één dag per week. Op die manier kunnen wij de doorlooptijd van onderzoeken verkorten, nauwer samenwerken met externe deskundigen bij het voorbereiden en uitvoeren van onderzoek en de contacten met de ambtelijke organisatie, het college en de raad versterken. Deze ondersteuning op inhuurbasis is vanaf 2014 ingegaan. Vanaf dat moment zijn de secretaristaken die mw. Timmerman-Koenders (griffie) verrichtte overgedragen aan mw. Corzilius.